

Tar Károly

A torony

Részlet a *Szerenád nagydobra, cintányérra és más ütőhangszerekre* című regényéből

Ülök a toronyban. Szobámban valaki kicserélte a berendezést, régi patinás íróasztalom helyett apró, lakkozott nyersfaasztalkán számítógépem alig hallhatóan zümmög, dorombol, mint a kismacska, akit csupa hízelgésből és nőies érzékiségből alkotott a Fővarázsló, hogy legyen az embernek miben gyönyörködnie öregése szürkére koptatott napjain. A képernyőt kémelő időben nevemet táncoltatja, különféle színárnyalatokba görgeti és nyúzza valamiféle fifikás beállítás, mozgó réztábla utánzat a kapum fölött vagy alatt, ahova munkaidőben besétálok. Nem, ez így nem jó. Ez a szépképű valami mozog, lüktet, emlékeztet, sok mindent elvégez helyettem, akár egy jó feleség. Azt is csinálja. Ha akarom, mutatja is, előlről, hátulról és orálishan és sokféle fekvésben. Nekem ez sok, gombnyomásra odébbáll. Szófogadó. Ilyenek voltak a férfiak a matriarchátusban. És ilyenek lesznek az új évezredben nemsokára, amikor majd gyereket is szülnék. De még nincs nőuralom. Nyíltan még nincs. Már sokpróbásan működik a mesterséges megtermékenyítés, a testi örömök kielégítésére a nők kifogyhatatlan ötleteket is szülnék. Ha továbbfejlődik a megbízható mosogatógép gyártás a férfi csak egy lesz az önkiszolgálóban gusztusosan csomagolt millió közszolgáltatási cikk közül. De addig is mindig lesz nő a dologban. Minek nevezzek? Debella legyen a neved. Mutatnom kell egy kis jó modort, bemutatkozom: Mondjuk, hogy Féljő Jenő vagyok. Nem bánom, hogy mostanában nyugatiasan csak úgy a keresztnevemen szólítanak, mert az idők folyamán vezetéknevem elavult. Már nem félek. Nem vagyok Jóóóó, még csak Jó sem vagyok. Nem akarok jó, vagy rossz lenni. Megyek az utamon, mint az a göndör ember, akit lezsídoztak, és aki valóban okos volt, de nem annyira, hogy gyávaságból ne adja fel a kutakodóknak a barátját, és mégis éppen elége okos ahhoz, hogy a könnyebb élet reményében ezt lelkiismeret furdalás nélkül megtegye. A képernyő mögött, sorra nyitható ablakokban őrzöm szövegeimet, azt írok, amit akarok, ami éppen szembe jut. (De Bellának az van az eszében, amit belé teszek, akkor igazán szép, ha van benne valami, ha nem piszkálják, mindent, de mindent megtart jó emlékezetében). A brigádvezető már rég nem zaklat, a változások idején elment vállalkozónak, a törökök által csempészet cigarettát forgalmaz, sok pénzre vágyik, villát épít a város déli hegyoldalán. – Fél... – mondta ki félíg a nevem. Vele nem vitatkoztam. Most már nem érdekel a terjedelem, nem szolgálatból írok, hanem csak úgy magamnak, olyan ez, mint amikor a szaunában bőröm milliónyi kicsinyke kapui megnyílnak, és kitüremlik belőlem a bensőmben hánykolódó, sokszor életemet keserítő, nemegyszer piszkos

gondolat, amely összesűrűsödve bennem pusztító mérge, közérzetemet bántó feszültség, fölösleges nyálas mag, amely az új világot felvezető, de az odaadók és mohók tápláléka is lehet. Jó is, rossz is egy alakban, ahogyan ez már lenni szokott ellentmondásos világunkban.

Hollók várják mondataimat, hogy szétszórják a torony tetejéről a semmibe. Bizakodom: hullhat egy-egy betű termőtalajra, valahol valami mindig megfog, és szárbá szökken, virágot nyit és gyümölcsöt terem. Lehetne nekem is folytatásom. Nem bánom a brigádvezető távozását, a főmestert sem kell látnom, megvagyok magamban.

Ablaktalan a szobám, ha kinézhetnék valamely ablakon, akkor sem láthatnám, de erős meggyőződéssel tudom és vallom, hogy a torony szüntelenül emelkedik. Szabad szemmel ez nem látható. Ezt a tornyot szüntelenül rakják, a percnak nincs értéke, csak ha valamiképpen kitégíthatnánk azt. Így aztán nem is bánom, hogy ablaktalan szobámban ülök, a falakról sokféle formában a magam képe verődik vissza, néha úgy tűnik, valamiféle tükörteremben élek, és nincs más dolgom, mint megismerni önmagam. Körmölő Szókratész vagyok, ismeretlen emberek elé tolom Times New Roman betűkkel írt gondolataimat, vitára készíteném őket, ha nem csupán felületesen ismerném a bábaság művészetét, ha a bölcsélet igaz szeretője volnék, nem pedig holmi csapodár, aki néha a saját gondolataiban sem hisz, mert Szókratészt és Mészöly Miklóst követve vallom mindhalálig: tudom, hogy nem tudok semmit.

És tudástól terhelten a világot hangyaszemmel nézem, szokásaim is rög közelben, néha azt sem tudom hányadik emeleten rovom a sorokat, elfelejtem menteni csikorgó aggyal szült mondókáimat, magamat sem menthetem ezért, az emberi lét beláthatatlan mélységű történelmi kútjaiban valószínűleg épületesebb gondolatok is elvesztek, mert a szellemieket elége sohasem tisztelő, mindig is roppant gyakorlatias világunkban, réges-régen és ma is, örökösen csak enni, lötyögni és kefélni akar a legtöbb ember. Tessék csak megijeszteni őket, egy kicsikét megrettenteni a halálukkal, akkor mindjárt beléjük száll az ájtatosság, külszínük elmélyültséget tükröz, sunyiság lapít a bőrük alatt, vagy oktalanságukkal vegyes félelmük kivagyiságot szül, pattognak, mint kecskeszar a deszkán, kapkodnak valamiféle hit után, belefagódnak mindenféle bünbocsátásos tanokba, pedig tudniuk kellene az igazságot: Ami a hit szerint igaz, az lehet az ész szerint hamis. Avicenna sem volt éppen bátor gyerek, amikor ezt így felemásan leírta. Ahelyett, hogy arról papolt volna, ha megáll az ész, csakis a hit segít. Ennek is reánk marad a veleje, mert ember legyen, aki elfogadható hitet talál. Egyelőre csak az erős hitbeni hitnél tartunk, azt erőltetjük néhány ezer éve. És szegény Szókratész is hiába gyöngyözte tar koponyájából az „ismerd meg önmagadat” aranyköpést. Már akkor káderes világ volt, mindenki leginkább a mások titkára volt kíváncsi, a botor emberiség ma is azt hiszi, azért sokasodik, hogy valaki vagy valakik uralkodhassanak fölötte. Pedig még ott sem tartunk, hogy magunk

fölött valamiképpen úgy uralkodjunk, mint a spártaiak testük fölött, a szerzetesek a test örömei fölött, egyesek még azt sem tudják megállni, hogy magukat ki ne röhögjék, amikor újra és újra valami balfácánságot elkövetnek. Márk erősködik valahol, hogy gyermekként kell elfogadnunk Isten országát, különben semmiképpen sem megyünk be abba. Nagy igazság. Benne van ebben az is, hogy gyermekbetegségünkől még nem gyógyultunk ki. Persze Szókratésznek ehhez nem sok köze van. Mint sokan másokat, őt is az államrenddel való szembeszegülésért ítélték könnyű halálra éppen kétezer-négyszáz esztendővel ezelőtt, és akkor megment az ő okossága is, mert hiába gyakorolta az önmegismerést, végül a méregpohár mellől az államhatalom felmentését is el kellett prédikálnia. A halált rendkívüli nyereségnek hirdette, a jövőt, amely mindannyiunkat nagyon is izgat, egyetlen álom teli éjszakának. Bölcs emberünk ítélethirdetés után még valamennyi időre kiállhatott a sokat látott patinás térre, és néhány szájtáti ácsorgót arra biztathatott, ha embernek akarnak maradni: legyenek jók. Unalmas lehetett a szövege, az ilyesmiken ma már csak az olvasni sohasem rest bölcsészhallgatók gyötrődnek vizsgák előtt. Azóta sem sokan akarnak jók lenni. Tudta, bizony tudta ezt az agorán száját hiába tépő eszmebajnok, ezért az egyszerű és éppen azért, a nagy igazságokra sohasem kíváncsi népséget bosszúállásra biztatta. Hinnünk kell Platónban is, aki lejegyezte tanítómestere szavait, miszerint: Szókratész arra biztatta a polgárokat, hogy majd úgy sértegensék felserdülő fiaikat, ahogyan ő sértegette őket. Platón nem állhatott az akkori államrend szolgálatában, különben nem képzelt volna új államot, amelynek erőnyeit alapos és szórakoztató vitában nem hagyta el valahol a Feledés mezején, hanem írásba foglalva könyvtári kosarában bocsátotta vízre, hogy gondolatáradások idején az érdeklődők kikötőibe is jusson belőle. Szókratész volt az apám. Azt nem jegyezte fel a történelem, hogy hányszor itta ki a méregpoharat. Legutóbb a múlt század közepén, amikor a régi szokások elhalványultak, ítélet nélkül, sunyin csempészték a kifőzde asztalára azt a poharat, amit nem a halál tudatában, hanem nyárvégi szomjúságában, a kissé elszórt pörkölt után mohón fölhajtott. Az öregség küszöbéhez illően kopaszodott, és maga sem volt híjával az olyan közmondásoknak miszerint *húz az öreg az öreghez, egyik holló ne vájja ki a másik szemét, hasonló a hasonlónak örül*. Kiszálláson volt. Akkoriban a „nem így akartuk” mellé olyan igazságokat mondott mindenféle gyűléseken, amely sehogy sem tetszett az államnak. Sietős útjain is utána-utána szalasztottak egy-egy küldöncöt, aki köpenyegét hátulról megfogva figyelmeztette, hogy a hallgatás illendőségét az osztályharc szellemében betartsa. De ő nem azért vándorolt ezer esztendőket, hogy korunkba élve az igazságosságot a silánysággal felcserélje. A poharat kiitta, búcsúját fekete sárgaságban kórházi ágyán elmondta, de csak félig halt meg, amennyiben az orvosok lemondtak róla, és házi fogságában betegsége béklyóit csörgetve élt még négy évtizedet. Nem hiába. Halászott a folyókban, sakkozott a szomszédokkal, aki aztán jobb játékosársat keresve a melegebb Ígéret országába távozott.

– Amíg magának sakkot adok, maga engem nem bánt! – figyelmeztette Szókratész tőrös bőrhaját hátrasímitva Zöldnagy úr, aki azt sem bánta, hogy időnként saktársnak szólítják. Okos ember volt. Idejében visszatért ősei földjére, hogy ott is idegenek között idegenként hazát képzeljen magának, és végül hazátlanul sirüljön ki a mindannyiunk számára egyetlen életből. Négy évtized alatt sanyarúbb lett a világ, fordult is az idő kereke, de Szókratész lelkesedni már csak magáért lelkesedett. Megpróbálta meggyőzni a környezetét, hogy volt valaki. De nem a város főterén sétálgatva mondta szövegét, hanem szobakonyhában szórta a falakra, aztán besöpörte mondandóját egy vastag irattartóba. Azóta is ott őrzöm ezt a paksamétát könyveim között. Éppen a *Platón állama* mellett. Valahogyan kiegészítik egymást. Amikor a kétezredik emeletet ácsoltuk, mondhatom ment a munka. Módszereink a lehető legkorszerűbbek. Valahonnan a mélyből kapjuk az anyagokat, itt-ott igazítunk valamit rajtuk, mert minden emelet korszerűbb kell, hogy legyen az előbbinél, félünk a maradiság vádjától, amit ránk kennek a fiatalok, pedig az ókori bölcsességek nélkül meg nem lehetünk, a felgyorsult idő nem enged minket elmélázni, rohanunk a forradalmakba, hajtjuk magunkat, miközben az olyan egyszerű kérdésekre sem tudunk megnyugtató választ adni, hogy mi az igazság. Azt, hogy nincs ilyen, már mondták néhányan, de milyen a polgár, nem hisz a saját szemének. Elképzeltük az igazságot, és nagyon szépek, jónak képzeltük, olyanak, mint a legfőbb, a legnagyobb, a legelőbb való Istent, a mindenben tökéletes édent, a mennyországot vagy a kommunizmust. Kipróbáltuk az utóbbit? Még közelébe sem érhettünk Ez a kísérlet csak arra volt jó, hogy néhány parányi halandó nagy nevet faragjon magának hullahegyekre mászva, magát isteni magasságba képzelje. Az emberiség egyik balga kísérlete volt. Nem sikerülhetett, mert dolgoink ilyenek, a tökéletesnek hitt elképzelésen fellelkesedve milliók hittek benne, de a gyakorlat mindig nehézségbe ütközik, mert képzeletvilágunk aránytalanul gazdagabb alkotó kedvünkénél, tudásunknál. Az előbbit kellett volna, a paradicsomit. Ahhoz, hogy megvalósítsuk a paradicsomi létet, az egynek hitt és nevezett Istent is láthatóvá kellene tennünk. Ezzel a képtelenséggel több ezer éve nem tudunk megbirkózni. Örök igazságként naponta kikiáltjuk létezését, és eljövendő lakóiként bebarangoljuk olykor gyönyörűnek képzelt tájait, azokat a csodaszép tiszta szobákat, ahol az erkölcs, az igazság, a mélyen emberi jóság a maga szüzességében leledzik és a szeretet örökké nyíló meleg piros virág. Hisszük, képzeljük, akarjuk ezt, hogy legyen hitünk. Hit, remény, szeretet – egy töről fakadt virágok szédületében keressük a magunk megismerésének módját, de nem találjuk, mert a szokások nem engedik, hogy magunkban vájkáljunk. Fáj ez nekünk, embereknek. Így aztán pótcselekvésként másokban vájkálunk, nekik fájjon, miközben igazságnak mondjuk, ha barátainknak jót, ellenségeinknek rosszat teszünk. Szókratész mondta ezt, és Polemarchos elhitte. Ó, hányszor voltam én is Polemarchos! És dühös elszántsággal kerestem a mindig ádáz ellenséget, szigorú bírāja voltam az igazságtalanoknak, az igazságtalanságnak.

Úgy gyomláltam ezeket véresre sebesült kézzel, mint anyám, amikor sűrűn kövezett udvarunkon szitkozódva irtotta a gatz, és a gatz is lebiró, szépségével mindenhoza betolakodó, minden beborító, a macskakövek között is viruló, több színben is pompázó, húsos dísznövényt, amit késsel és körömmel is nehéz volt gyökerestül kipiszkálni (ezért neveztük körömvirágnak) a nem tudom miért, mindig tisztának óhajtott talajból. A szép is lehet unalmas és hazug. És a szép hazugságok, akár udvarunk élősdije minden évben megtöbbszöröződnek, mert az igazságtalanságok magvait szerteszórja a szél. Magam is az érthetlenség keresztjén szenvedve, sehogy sem értem, hogy az igazságok gondolatfolyamaimban az olykor szépre, formásra csiszolt, keménységükkel biztató alapköveket is miként képes ellepni, eltakarni, láthatatlanná tenni a sok szemét, az ellocogott félgondolat-burjársereg vagy kicirkalmazott kocsonyás, üres szóvirág.

Meghalt Mátyás király, oda az igazság! – figyelmeztetett Szókratész, amikor városunk főterén időnként körbejártuk a lovas szobrot. – Meg bizony... – mondatta velem az igazságtalan élet, de ma sem értem, miként születhetett városunkban az igazság. Született. És meghalt Bécsben? Mert nem tudjuk, megölték, megmérgezték, vagy csak egyszerűen visszaadta lelkét teremtőjének? Miért nem támadt fel harmadnapon? Fölment az egekbe? És igazság-lyukat hagyott a föld körül lebegő láthatatlan tudásrétegben, miként az ózonlyuk, ez is egyre növekszik, mert a tudatlan emberiség igazságtalansággal örökösen szennyezi a világot? Mit kellett volna helyesebben cselekednie az én Szókratész apámnak? Hagyta volna a mennydörgést, a villámlást másokra? Hallgatott volna megértően, amikor a szövetkezet másik két vezetője összetévesztette pénztárcáját a közösség pénztárával? Az igazság az volt, hogy loptak. Ezt finomabban úgy fogalmazták Szókratésznél igazságosabb barátai, hogy „megszédültek”. Néhány nyugodt esztendő várt reájuk, a meglévónél sokkal szűkebb és cicomázatlan lakásban. Egyikük kiszabadulásakor levélben jelentkezett az igazságos embernél, haragot nem mutatott, csak megbánást. És Szókratész mellett magam is úgy éreztem, hogy az igazságos ember jelleméhez tartozik: büntetéssel sem árthat bárki fiának. Anyám ósanyai megérzéssel ellenségeinknek sem ártott, de könyörtelen volt a hozzátartozóival szemben. Valahonnan felhatalmazása volt arra, hogy a saját véreibe, a családjába tartozókba, szigorú szavakkal tört döfjön, eleven húsba vágjon. Azért tette, tehette ezt, mert minden ilyen tettével magát sebezte, fáj neki minden helytelenségünk, rosszaságunk, igazságtalanságunk. Azon aztán gondolkozhatott volna a legelső Szókratész is éppen eleget ott az agorán sétálgatva, tógáját meg-meglebbentve, amíg valamely lovas fáklyaversenyre várt, hogy a legigazabb valóságos igazság mindannyiunktól elsősorban a magunk átértékelését követeli, úgy kell igazságot tennünk magunkkal szemben, hogy másoknak rosszat ne tegyünk. Így van ez, hiszen mióta eszünket tudjuk, nekünk is fáj az élet. És nem mástól, hanem a magunk tisztázatlanságától fáj. Egyébként, az igazság, nem tudom hányadik napon, milyen alkalmából, de

feltámadt. Csodásan működik. Tudom, hogy bennem is van.

És a torony szüntelenül emelkedik. A legfelső emeleten mindig gyerekeink dolgoznak, azok, akik utánunk jöttek. Ha igyekszem lépést tartani, velük maradhatok, elnézik tétovázásaimat. Egy mosolyba faragott arcú fiatalember, valamiféle önkéntes vidámságfelelős nagyapáktól ránk maradt bölcsességgel biztatott. – Jó az öreg a háznál, ... – mondta és a számítógéptermet – zümmögésével, villanó fényeivel és élelmes vírusaival – megelégtelve a toronyban elszaporodott riszáló helyek egyikére csalta társait. Az ajtóból visszaszólva fejezte be a veretes okosságot: –...ha nincs baj, hát csinál! Röhögcséltem magam is. – Menjetek csak – szóltam halkán, majd összebabrálók egy-két dolgot, amihez a ti türelmetek még nyers, mint a hirtelen készült lucskos káposzta, amit hiába forgat az ember a szájában, íztelen, éhségünket sem csillapítja.

Mintha örökké egyugyanazon körben forgolódnánk. Nem szabadulhatunk a sablonoktól, a beidegződésektől, amelyek évezredek óta követnek, csapdát állítanak, amelyekbe rendre beleesnek csoportok, csoportosulások, országok, földrészek. Valaki kitalálta, hogy rendet tart az étrendünkön: hétfőn köménymaglevest ettünk kedden paszulyt vagy lencsét, szerdán káposztát, csütörtökön répát, pénteken mákos laskát, szombaton krumplifőzeléket és vasárnap húst. Olykor persze meglepetés is akadt az étrenden, dinnye, sütemény, a rokonság ázalék ajándékai, hal, vadászszákmány. A fél város hasonló étrendre rendezkedett be, ezt nevezték polgári életmódnak. Az ötlettelenség gyermekei voltunk. Okosaink és a hatalom terelgetett ide-oda kedve szerint. Vasárnapi iskolába, templomba, később gyűlésekre, kis csoportokba és röpgyűlésekre, ahol kelletlenül, mert kényszeríthettek, hozzászóltunk valamely problémának nevezett kérdéshez. Mindig azt és úgy kellett tennünk, amit és ahogyan mások tesznek. Így lehettünk jók a világ szemében. Némely országban igyekeztek egyforma ruhába gyömöszölni az embereket, máshol a divathóbortot erősítették fel oly módon, hogy kicsitől nagyig hasonló nadrágot hordtak az emberek. És olyan világot behálózó élelmezési láncot is kigondoltak, olyan sablon kaját, amit a környezet csillogásáért, apró ajándékokért örömmel fogad az eszméltre még nem ébredt ember. Gyermeteg sokaság tülekedik ezeken a helyeken. De nem mindenkinek veszi a gyomra az egyen ízű vagy inkább ízetlen kaját. Ezek aztán elmondhatják magukról: nem értjük ezt a világot. A régít talán értettük? Nem értjük egymást már ősidőktől fogva. Képtelen vagyok leírni azt a magasságot vagy mélységet, ahova jutottunk, azt a szédületet, amelybe beletehénkedve aprítjuk hétköznapjainkat. Ha kinézhetnék az ablakon, mit látnék? Lent a mélyben sűrű ködök, tapasztalataink iszapban hevernek, fejünk felett örökölt felhők gomolyognak, mindig csak gomolyognak, a hivatalos szócsövek szerint látóhatárunk tágul, percről percre növekszik. Beláthatatlan beláthatatlanságunk is. Akik megszokták a fokozatos emelkedést, mozdulatlanak hiszik a világot. És idő sincs. Mi magunk vagyunk, a magunk gondoljaival, a magunk rövidre szabott idejével, életével. Hát ez se szép?!

Tar Károly önmagáról

Kolozsváron születtem hatvanhat esztendővel ezelőtt, a háború után a helyi Ref. Kollégiumban tanultam, majd fémipari középiskolában érettségiztem, dolgoztam lakatosként, műszaki tisztviselőként, műszaki rajzolóként és tervezőként gyárakban és a Duna-Fekete-tengeri csatornánál. 1952-től az Igazság című helyi lap munkatársa voltam. Kétéves újságírói akadémiát végeztem. 1968-ban az igazság kimondásának lehetetlensége miatt kiléptem és fél évig a Helyiipari Vállalat technikusaként dolgoztam. Magyar-román tanári oklevelet szereztem, majd az utolsó magyar nemzetiségi közművelődési felügyelőként dolgoztam Kolozs megyében. 1970-től az Ifjúmunkás rovatvezetője, publicistája, az Ifjúmunkás Matinéék újraindítója, az Ifjúmunkás Zsebszínház alapítója (Dusa Ödönnel és Kövesdi Istvánnal) voltam. Hároméves sajtóvezetői főiskolát végeztem. Aztán majdnem két évig, az erdélyi magyarság tekintélyes emberének tanácsára elvállaltam a Napsugár című gyermekirodalmi lap főszerkesztőségét. Lányom Svédországba menekülése után leváltottak, fél évig az Előre riportere voltam, 1989-től betegnyugdíjas, majd nyugdíjas, 1990-ben a Kolozs megyei RMDSZ szervezőbizottságának vezetője, a Szabadság napilap egyik alapítója, külső munkatársa, 1991-től az Erdélyi Kiskönyvtár alapítószerkesztője, 1991-ben az Erdélyi Szépművészeti Céh újraelakításának szervezője, 1995-től az ESZC intézője, 1993-tól az Erdélyi Napló főmunkatársaként anyagi juttatás nélkül dolgoztam. A fiam tragikus halála utáni évtizedben rendre minden hozzátartozóm, a feleségem is eltávozott az élők sorából. 1995 végén lányomhoz költöztem Svédországba. 1997-től a Svédországi Magyarok Országos Szövetsége Anyanyelvünk Alapítványának kurátoraként, 1998-tól a Lundi Lap alapítószerkesztőjeként, a Lundi Lap Társaság alapítójaként, majd a Magyar Liget családi lap és az Ághegy irodalmi és művészeti lap alapítójaként a Román, a Magyar és a Svéd Írószövetség tagjaként szolgálom önzetlenül nyelvápolásunk és hagyományörzésünk ügyét. Köteteim: Köszönöm, jól vagyok (kisregény, Buk., 1969); Hazaí utakon (riportok, Kv., 1976); Nyári mese (regény, Kv., 1981); Pléhmadár (novellák, Buk., 1982); Szerelmes földrajz (riportok, Kv., 1983); Az ismert katona (regény, Kv., 1985); Viselkedjünk (illemkönyv, Kv., 1987); Vakációs mesék (meseátdolgozások, Kv., 1988); Tótágas (színjáték, Bp., 1988 és Kv., 1994); Romániai magyar nyelvvédő szótár (Sztranyiczki Mihállyal, Kv., 1992); Erdélyért kiáltom - Transsylvaniaicus (közíráások, Kv. 1992); Bíró György alíász Kutya nekifutásai és kutyagolásai a mindig rózsás sportpályákon és a babértalanul is egyetlen életben (regényrész, Kv., 1992); Bög Viola Társaság (hármás regény, Kv., 1994); Faragott fájdalom (napló, Kv., 1995); Tótágas pillanatok (egypercesek, Kv., 1995); Gyászparta (versek, Kv., 1995); Erdélyi sors (szociográfiai írások, Kv., 1996); Tanítók nyomában (riportkönyv, Kv., 1996); Illemszótár (Kv., 1997); Szerenád (novellák, Kv., 1997); Üdv. (versek, Kv. 1999); Létszó (versek, Studium, Kv., 2000); Magyar dolgok - Transsylvaniaicus (közíráások, Kv., 2002); Fordítás: Werner Aspeström: Jégjelentés (Israport), (Bp. 1999).